

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/112937,Najkrotsza-droga-1-Samodzieln-Brygada-Spadochronowa-1941-1947-infografiki.html>
27.02.2026, 05:10

„Najkrótszą drogą”. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941–1947 – infografiki

23.09.2025

Najkrótszą drogą. 1. Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941-1947

Powstała na uchodźstwie, u boku armii brytyjskiej, 1. Samodzielna Brygada Spadochronowa (1. SBS) była jednostką na swoje czasy wyjątkową. Nie tylko jako jedyna u swych początków nie podlegała Brytyjczykom, ale także jej sposób formowania i szkolenia żołnierzy inspirował tworzących równolegle swoje oddziały powietrznodesantowe Brytyjczyków i Amerykanów.

Późniejszy dowódca Brygady płk Stanisław Sosabowski brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r., potem uczestniczył w formowaniu polskich sił zbrojnych we Francji, a po przerzuceniu do Wielkiej Brytanii otrzymał nowe zadanie. Po przybyciu do Anglii na statku węglowym „Plymouth”, szkolił nowe jednostki i patrolował wybrzeże Szkocji, zagrożone niemieckim desantem. Gdy zagrożenie to minęło, zdecydowano o indywidualnych kursach dla żołnierzy 4. Brygady Kadrowej Strzelców (BKS) z zakresu dywersji i desantu powietrznego. Docelowo miało to służyć sformowaniu jednostki, która drogą powietrzną dostanie się do okupowanej Polski i weźmie udział w antyniemieckim zryw. 23 września 1941 r. doszło do przemiany brygady strzeleckiej w brygadę spadochronową, co więcej, zdobyła ona upragnioną przez Sosabowskiego autonomię na polu organizacyjno-politycznym.

Sosab. Generał brygady Stanisław Sosabowski

Generał Sosabowski, poufale nazywany przez swoich podkomendnych „Sosabem”, w chwili wybuchu II wojny światowej był już dojrzałym, zahartowanym i doświadczonym przez życie dowódcą. Urodzony 8 maja 1892 r., już od młodości przejawiał zainteresowanie organizacjami patriotycznymi i niepodległościowymi. W czasie Wielkiej Wojny walczył pod sztandarami austriackimi, a w listopadzie 1918 r. rozpoczął karierę w Wojsku Polskim jako kapitan. Pełnione funkcje dowódcze i naukowo-militarne przysporzyły mu popularności, a udział w wojnie obronnej 1939 r. potwierdził jego zdolności wojskowe.

„W locie szumią spadochrony...” 1. Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941-1944

Do szkolenia spadochronowego Polacy podeszli energicznie i ambitnie. Przed kursami w angielskim Ringway żołnierze 1. SBS przechodzili szkolenie wewnętrzne w szkockim hrabstwie Fife, w miejscowości Upper Largo. Niemal całkiem samodzielnie adaptowali tam park i budynek „Largo House” na własną bazę szkoleniową. Zajęcia fizyczne na torze zwanym „Małpim Gajem” (ang. „Monkey Grove”) pozwalały także na praktyczne ćwiczenia na samodzielnie zbudowanej, innowacyjnej wieży spadochronowej. Obok przeszkolenia Brygady pojawiła się także kwestia jej oporządzenia. Ostatecznie zdecydowano ubrać jej żołnierzy w brytyjski battle dress z hełmem spadochroniarskim. Wyróżniały Polaków pewne szczegóły munduru: emblemat „Poland” na ramieniu, znak polskiego orła wojskowego nanoszony białą, a później żółtą barwą na hełm, a także Znak Spadochronowy noszony od czerwca 1941 roku – po operacji „Market Garden” znak bojowy został wzbogacony o złoty wieniec laurowy w pazurach orła. Na rewersie znaku

umieszczono motto „Tobie Ojczyzno”, zlikwidowane później przez władze komunistyczne. Dewizą Brygady stało się zawołanie „Najkrótszą drogą”, a jej sztandar wykonany w okupowanej Warszawie zdobiło łacińskie hasło „Surge Polonia” oznaczające „Powstań Polsko”, co nawiązywało do planu przerzutu polskich spadochroniarzy do okupowanego kraju. W trakcie szkolenia ponad 150 żołnierzy z Brygady zostało „cichociemnymi”. W 1942 r. przybyło znaczne uzupełnienie żołnierzami z Armii Polskiej z ZSRS. Stan liczbowy w 1944 r. wzrósł do ok. 2200 żołnierzy.

Czas zweryfikował pierwotne plany o przerzucie świetnie wyszkolonych i pełnych zapału żołnierzy do Ojczyzny. Mijały lata, a wraz z nimi zmieniała się sytuacja na kontynencie – toteż zdecydowano, że 1. SBS zostanie użyta jako siła spadochronowa w trakcie skoordynowanych działań alianckich, a nie walcząca w kraju. W lipcu 1944 r., na niewiele ponad tydzień przed wybuchem Powstania Warszawskiego, dowództwo AK zawiadomiło o nieodległym rozpoczęciu walk w Warszawie i poprosiło o udział formacji Sosabowskiego. Przekonywano, że takie działanie będzie miało nie tylko militarną, lecz także propagandową wartość.

O jeden most za daleko. Operacja Market Garden 1944

Po lądowaniu na plażach Normandii i przełamaniu niemieckiej obrony alianci liczyli na rychłe zakończenie II wojny światowej. Marszałek Bernard Law Montgomery, przygotowujący w koordynacji z aliantami plan natarcia, unikał wojny manewrowej, planując niespodziewany atak od północy. Miał on otworzyć front północny od strony Holandii, a zarazem umożliwić przejęcie cennego Zagłębia Ruhry, przemysłowego serca Rzeszy. Co więcej – atak ten miał doprowadzić do rozdzielenia się skoncentrowanych na biegnącej wzdłuż granicy z Francją Linii Zygfryda wojsk niemieckich i ułatwić atak od zachodu. Do planu tego potrzebne były także oddziały spadochronowe Sosabowskiego, toteż odrzucono pomysł angażowania ich w Powstanie Warszawskie, owiane kontrowersją i brakiem jednoznacznej zgody ze strony aliantów.

Na początku sierpnia 1944 r. siły powietrznodesantowe sprzymierzonych połączono w 1 Aliancką Armię Powietrznodesantową. Niedługo potem, 10 sierpnia, 1. SBS utraciła część swojej autonomii wskutek podporządkowania operacyjnego brytyjskiej 1. Dywizji Powietrznodesantowej, dowodzonej przez gen. Urquharta. Plan ataku był wielokrotnie modyfikowany przed jego ostatecznym przedstawieniem – ostatecznie zdecydowano, że formacje powietrznodesantowe zostaną zrzucone jako pierwsze. Na samym końcu, po zabezpieczeniu przez spadochroniarzy mostów na Waalu i Renie, wkroczyć miał XXX Korpus gen. Horrocksa. O planie tym krytyczne opinie miała część kadry dowódczej polskiej Brygady. Między innymi jej szef sztabu mjr. Małaszkievicz uznawał pomysł za zbyt pośpiesznie przygotowany. Nie innego zdania był sam Sosabowski, który cały plan widział jako zbyt ryzykowny i niedoceniający możliwości niemieckich. Swoimi krytycznymi uwagami zraził do siebie część kadry brytyjskiej.

„W locie szumią spadochrony...” 1. Samodzielna Brygada Spadochronowa w operacji Market Garden

Pierwszy rzut obejmujący skoczków z ciężkim sprzętem odbył się planowo 18 września, ale kolejne nie miały już tyle powodzenia. Najpierw, z powodu złej pogody, przenoszono termin wylotu samolotów ze spadochroniarzami. Potem zadanie brytyjskiej Dywizji skomplikowało się jeszcze bardziej. Ponad 40 samolotów zawróciło ze względu na złe warunki pogodowe i awarie, przez co z ok. 1500 planowanych żołnierzy wylądowało ich niecały 1000, w dodatku wyposażonych tylko w lekką broń. Po lądowaniu, 21 września, oddziały Sosabowskiego ruszyły do Driel, skąd planowano ich przerzut na drugą stronę Renu.

Także ten etap nie obył się bez problemów. W trakcie walk z dobrze uzbrojonymi Niemcami kilkakrotnie próbowano przebić się na północną stronę Renu. Mozolna przeprawa okupiona była dużymi stratami, a pojawienie się na drugim brzegu skutkowało natychmiastowym przejściem do zaciętych walk na ulicach Oosterbeek. Tam też 1. SBS walczyła ramię w ramię z brytyjską 1. DPD, „Czerwonymi Diabłami”. W czasie dwudniowego okrążenia, zakończonego 25 września odwrotem spadochroniarzy, doszło tam do najcięższych walk w których Brygada utraciła sprzęt i poniosła znaczne straty w ludziach. Alianci, związani walką w nadrzecznym miasteczku, musieli w samotności walczyć o każdy budynek.

Tymczasem 23 września doszło do ostatniego zrzutu pododdziałów 1. SBS. Jednostki polskie wylądowały jednak pod odległym o ok. 30 km miasteczkiem Grave, skąd czekał je marsz w stronę Driel, gdzie miały zostać przerzucone do reszty sił na północnym brzegu Renu. 25 września podjęto jednak decyzję o wycofaniu wojsk z okolic Arnhem. Warunki pogodowe wprowadziły chaos w harmonogramie startów samolotów i zrzutów skoczków oraz sprzętu. 1. DPD Urquharta została przygwożdżona przez siły niemieckie, a XXX Korpus – związany walką na południe od pola bitwy. Nie udało się też alianckim spadochroniarzom zabezpieczyć wszystkich mostów; Niemcy wykorzystali to i kontratakując, zmusili atakujących do odwrotu. Nocną przeprawę sił brytyjskich przez Ren osłonili Polacy, przypłacając to sporymi stratami. Polscy spadochroniarze, którym udało się przebić do aliantów, zostali początkowo podporządkowani brytyjskiej 157. Brygadzie, jednak na skutek protestu gen. Sosabowskiego rozkaz odwołano. W październiku Brygada została wycofana na Wyspy Brytyjskie.

Surge Polonia

Po zmianie dowódcy 1. SBS, co stało się po Świątach Bożego Narodzenia w 1944 r., Brygadę skierowano znów na kontynent, do brytyjskiej strefy okupacyjnej na terenie północnych Niemiec. Polacy (1. SBS oraz 1. Dywizja Pancerna) stacjonowali tam niecałe dwa lata; w lipcu 1947 r. 1. SBS została odwołana do Wielkiej Brytanii, po czym rozwiązana. Jednym z ostatnich rozkazów, które wydał ostatni dowódca ppłk Antoni Rawicz-Szczerbo, było pełnienie warty honorowej w czerwcu 1947 r. podczas pogrzebu prezydenta RP na uchodźstwie Władysława Raczkiewicza. Po rozwiązaniu Brygady sztandar z dumnym napisem po łacinie „Powstań Polsko” przekazano do Muzeum im. Generała Sikorskiego w Londynie.

Po zakończeniu wojny większość żołnierzy 1. Samodzielnej Brygady Spadochronowej pozostała na uchodźstwie.

Jerzy Rudnicki, OBEN Wrocław

SOSAB

GENERAL BRYGADY
STANISŁAW SOSABOWSKI
1892–1967

SCHYLEK ŻYCIA

General Sosabowski przez 17 lat pracował w fabryce jako magazynier. Nie otrzymał generalskiej emerytury i aby utrzymać rodzinę musiał ciężko pracować fizycznie.

1892

Urodził się 8 maja 1892 w Stanisławowie.

MŁODOŚĆ

Od 1909 był członkiem Organizacji Młodzieży Niepodległościowej „Zarzewie” i Armii Polskiej.

Dowodzący 24 Polskiej Drużyny Strzeleckiej w Stanisławowie.

Od 11 listopada 1911 organizował skauting w Stanisławowie i pełnił funkcję komendanta hufca w rodzinnym mieście.

II RP

1 listopada 1918 rozpoczął służbę w Wojsku Polskim. 15 listopada uzyskał stopień kapitana Wojska Polskiego.

W okresie międzywojennym pełnił liczne funkcje dowódcze oraz był wykładowcą w Wyższej Szkole Wojennej.

† 1967

Zmarł 25 września 1967 w Wielkiej Brytanii. Jego ciało sprowadzono do Polski i pochowano na cmentarzu na warszawskich Powązkach.

Materiał edukacyjny przygotowany przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej RP we Wrocławiu. Opracowanie merytoryczne: Jerzy Rudnicki / Opracowanie graficzne: Marcin Wierchowicki / Korespondencja: Joanna Dąbalska

AMERICAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION
1000 K ST., N.W., WASHINGTON, D.C. 20007-4242
202-336-5500

AMERICAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION
1000 K ST., N.W., WASHINGTON, D.C. 20007-4242
202-336-5500

12 000
SPADOCHRONIARZY

 1300
 6 000

🇺🇸
🚫🏥💀 5847

1 Dywizja Powietrznodesantowa, która walczyła pod Arnhem, została okrążona przez Niemców i doszczętnie zniszczona. Z 10 005 spadochroniarzy tej brytyjskiej dywizji ocalało jedynie 2827 żołnierzy.

W LOCIE SZUMIĄ SPADOCHRONY...

AMBITNY PLAN ODCIĘCIA NIEMCÓW OD SUROWCÓW

Od sierpnia do września 1944 pięciokrotnie zmieniano plan operacji, w której 1 Brygada Spadochronowa miała wziąć udział. Planści aliancy pragnęli za wszelką cenę dostać się do przemysłowego centrum III Rzeszy w Zagłębiu Ruhry. Chcieli osiągnąć ten cel dzięki odciążeniu spadochronowym.

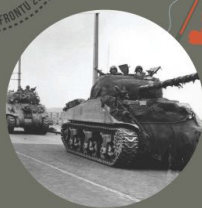
MARKET GARDEN. ZAŁOŻENIA PLANU

Zakładano się na wariant operacji, który przeszedł do historii pod kryptonimem „Market Garden”. Zakładał on niepojętym amerykańskie i brytyjskie oddziały powietrznodesantowe (w tym 1 Brygada Spadochronowa) miały opanować z powietrza mosty w rejonie Eindhoven, Nijmegen oraz w Arnhem, na Wale i Renie – dając tym samym możliwość wtargnięcia w głąb Holandi i brytyjskiemu XXX Korpusowi Armijskiemu.

GARDEN RZUT ŁADOWY

XXX KORPUS BRYTYJSKI
GENERAŁ PORUCZNIK SIR PHILIP KERR

MARKET RZUT POWIETRZNODESANTOWY

- 82 DYWIZJA POWIETRZNODESANTOWA
GENERAŁ NA JĘZYKU ANGIELSKIM
- 101 DYWIZJA POWIETRZNODESANTOWA
GENERAŁ NA JĘZYKU ANGIELSKIM
- 1 DYWIZJA POWIETRZNODESANTOWA
GENERAŁ NA JĘZYKU ANGIELSKIM
- 1 SAMODZIELNA BRIGADA SPADOCHRONOWA
GENERAŁ BRYTONET STANISŁAW OGRODOWSKI

PRZYCZYNY PORAŻKI. ZŁA OCENA SYTUACJI

Nie warto pod uwagę ograniczeń terenowych oraz nie dostrzeżenia sił niemieckich.

Rozważna ocena sytuacji dokonana przez Sosabowskiemu znalazła wyraz w twierdzeniu „brytyjskiej” – podaje to słynne dzieło Corneliusa Ryana „Złoty most za Dalekimi” jego sformułowanie w rzeczywistości Richarda Attenborough.

1944

Materiał edukacyjny przygotowany przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej (PIB) we Wrocławiu. Opracowanie merytoryczne: Jerzy Rudnicki / Opracowanie graficzne: Marcin Wierchowicki / Koordynacja: Joanna Dąbrowska

W LOCIE SZUMIĄ SPADOCHRONY...

4 22/23.09 23/24.09
PRÓBY PRZEPRAWY PRZEZ REN

1 18-19.09

RZUT SZYBOWCOWY

Polska Brygada wyruszyła do operacji podzielną. Rzut szybowcowy z ciężkim sprzętem i działami górnymi, lądował wspólnie z Czerwonymi Diablełami na prawym brzegu Renu w okolicy Oosterbeek 18 i 19 września.

2 21.09

RZUT SPADOCHRONOWY

Wolant górną, między nad Wielką Brytanią rzut spadochronowy razem z dowódcą lądował z kilkudniowym opóźnieniem. Polscy spadochroniarze zostali zatrzymani pod ogniem niemieckim na lewym brzegu Renu w okolicy Eist.

Zrzucono ok. 1000 spadochroniarzy z ponad 1500 planowanych.

W trakcie zrzutu 41 samolotów zawróciło.

3

WALKI W DRIEL

Brak możliwości przeprawy i atak Niemców zmusił Brygadę do walk obronnych w Driel. Mimo braku sprzętu przygotowano przeprawę na drugą stronę Renu na pomoc 1 DPD. Brygada zmuszona była walczyć z niemieckimi czołgami bez sprzętu ciężkiego.

KONFLIKT Z BRYTYJCZYKAMI

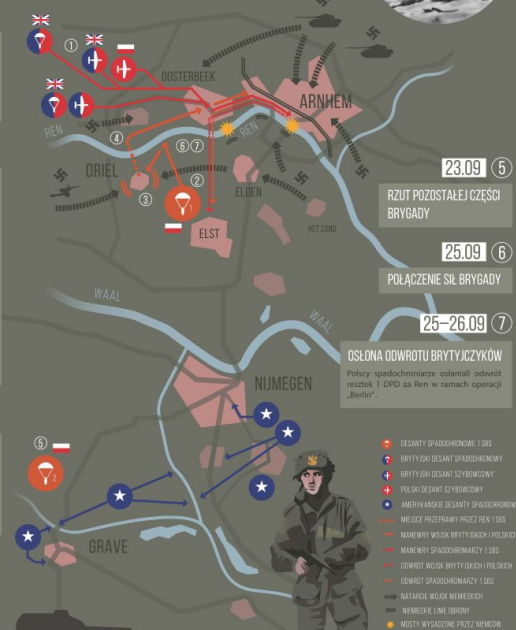
24 września 1 SBS połączyła się z XXX Korpusem. Dowódca gen. por. B. Horrocks zdecydował, że batalion polskich spadochroniarzy ma forsować Ren pod dowództwem młodego rangą brygadiera B. B. Waltons. Stanowisko Sosabowskiego wobec planu operacji zostało zignorowane.

1 SBS POD KOMENDĄ BRYTYJSKĄ

Po wycofaniu spod Driel 1 SBS została skierowana do Nienloot nad Mozą, gdzie podporządkowano ją dowódcy brytyjskiej 157 Brygady Piechoty.

17.10

WYCOFANIE 1 SBS DO WIELKIEJ BRYTANII

SURGE POLONIA!

SZTANDAR BRYGADY

Pierwszy sztandar dla 1 SBS był prezentem od 1 Brytyjskiej Dywizji Powietrzno-desantowej – został przekazany 21 listopada 1942. Z uwagi na przeznaczenie Brygady Sztandarowi pomógł o sporządzenie sztandaru w Warszawie. Na wykonanym podjęciem sztandaru umieszczono hasło „Surge Polonia” (łac. „Powstań Polsko”).

HELM

1 Samodzielną Brygadą Spadochronową używała hełmów: w czasie szkolenia obowiązywały hełmy treningowe (gąbczaste lub kauczukowe) w warunkach bojowych brytyjski hełm spadochroniarzy AT Mk II.

Regularnym nakryciem głowy w 1 SBS był берет koloru popielatego, na którym znajdowały się dyktynki oraz orzeł wojskowy.

OPORZĄDZENIE

Oporządzenie żołnierzy 1 SBS składało się z pasa głównego, szelek i ładownic pierświoch.

UZBROJENIE

Podstawowym uzbrojeniem żołnierzy 1 SBS były brytyjskie pistolety maszynowe Sten. Inną stosowaną bronią indywidualną były karabiny Lee-Enfield Mk4 (również w wersji dla strzelców wyborowych z celownikiem optycznym No 4 Mk1 II). Używano także pistoletów maszynowych Thompson. Kadra posiadała broń krótką: pistolety Colt M1911 lub Browning HP. W 1 SBS używano także Fairbairn-Sykes, granatów worcowych i granatów ręcznych No. 36M.

STEN

LEE-ENFIELD MK 4

VIC BREN

NA NARAMIENIACH NARAMIENNIK ZNAK POLSKIEGO ORŁA. WSKAZUJĄCY FARBIAŁA (OD 1942 ZOKT4).

ODZNAKI

Znakiem wyróżniającym 1 SBS spośród innych polskich jednostek był ustanowiony zarządzeniem Naczelnego Wodza dnia 21 czerwca 1941 Znak Spadochronowy. Prawo jego noszenia mieli przeszkoleni żołnierze spadochronowi oraz obcokrajowcy przeszkoleni przez Polaków.

Na początku 1942 Naczelny Wódz wprowadził dla oddziałów spadochronowych na kombinezon kurtki i płaszcz wyhaftowaną sylwetkę spadochronu.

POJAZDY

Brygada dysponowała wieloma środkami transportowymi.

Rzucem naziemnym (lub morskimi) transportowano ciężarówki (m.in. Bedford, GMC, Peugeot).

Rzucem powietrznym – jeep (transportowane szybkościami) oraz motocykle i motocykle (m.in. Excelsior Welbike, zrzucające na spadochronie w zasobnikach).

FAIRBAIRN-SYKES

BEDFORD

JEEP

EXCELSIOR WELBIKE

BRON WSPARCIA

Broń wsparcia drużyny stanowiły ręczne karabiny maszynowe Bren. Główną bronią przeciwpancerną były granatniki PIAT.

Ze względu na swoje przeznaczenie żołnierze Brygady byli przeszkoleni w zakresie obsługi broni niemieckiej oraz przedwojennej broni polskiej, będącej na wyposażeniu Armii Krajowej.

ARTYLERIA

Brygada w swoim składzie posiadała jeden dywizjon artylerii lekkiej oraz jeden dywizjon artylerii przeciwpancernej.

Były to:

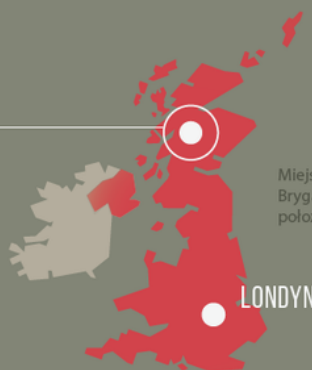
- amerykańskie haubice górskie kal. 75 mm.
- brytyjskie armaty 6-funtowe.

SAMODZIELNA BRYGADA SPADOCHRONOWA 1941–1947

FORMOWANIE

Na wniosek płk. dypl. Stanisława Sosabowskiego Naczelny Wódz gen. Sikorski rozkazem z 23 września 1941 przemianował 4 Brygadę Kadrową Strzelców na 1 Samodzielną Brygadę Spadochronową. Na początku 1941 ani Wielka Brytania, ani USA nie posiadały tego rodzaju jednostek.

Miejszem formowania się Brygady było hrabstwo Fife położone na terenie Szkocji.

23.09.1941

„Najkrótszą drogą”. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941–1947

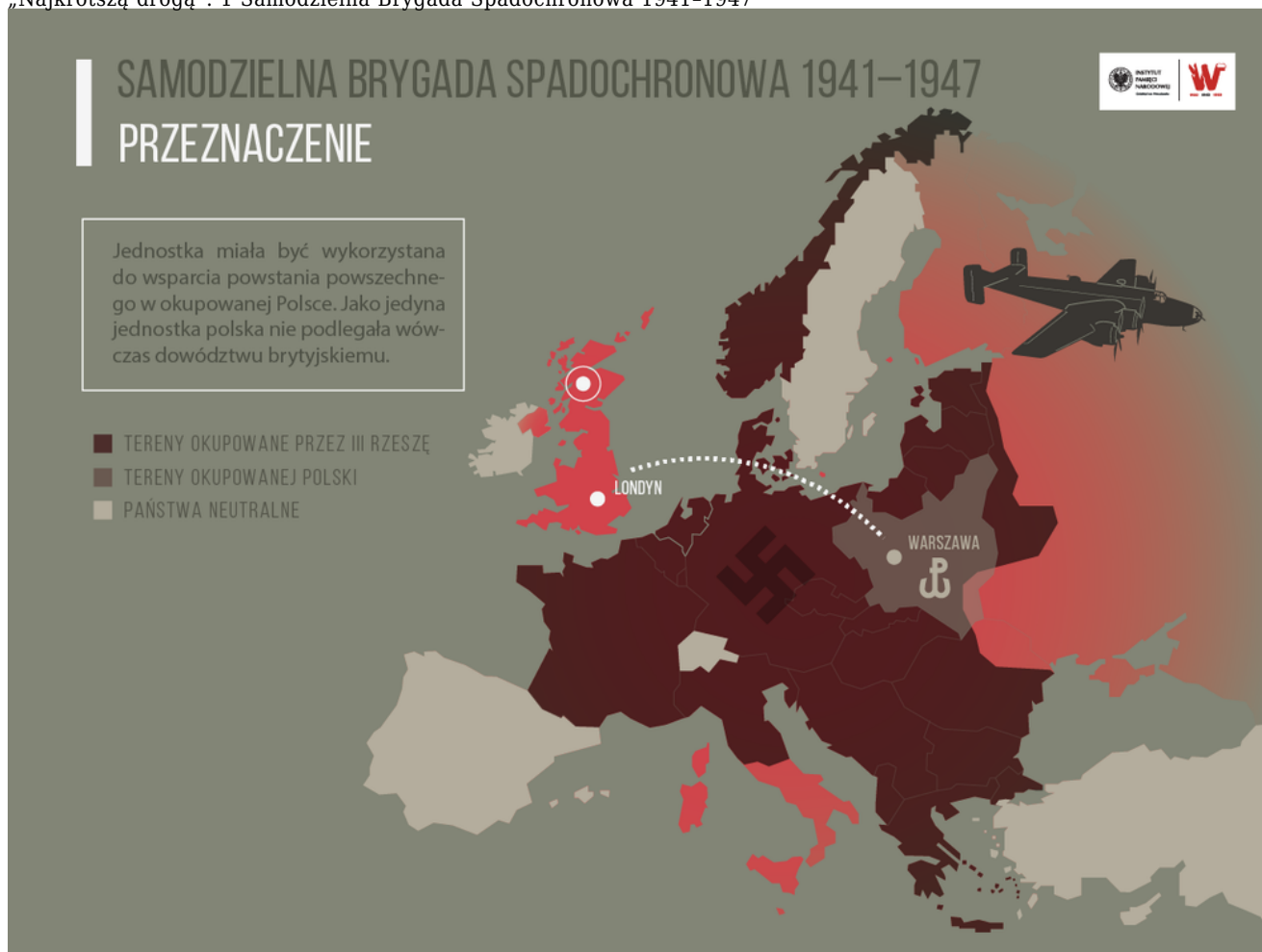
SAMODZIELNA BRYGADA SPADOCHRONOWA 1941–1947

SZKOLENIE / MAŁPI GAJ

Małpi Gaj – spadochronowy ośrodek szkoleniowy stworzony przez gen. Sosabowskiego. Znajdował się on w parku i budynku „Largo House” w Upper Largo w Szkocji. Wszystkie urządzenia, włącznie z innowacyjną wieżą spadochronową, zostały wykonane samodzielnie przez żołnierzy. Ćwiczenia odbywały się także w Inverloch Castle, gdzie mieścił się brytyjski Ośrodek Wyszkaleniowy Dywersyjnego. Program szkolenia obejmował m.in. stosowanie materiałów wybuchowych i zakładanie pułapek. Szkolenie spadochronowe odbywało się w Ringway koło Manchesteru.

Zawołanie Brygady: „Najkrótszą drogą” – wybrał jej dowódca.

SAMODZIELNA BRYGADA SPADOCHRONOWA 1941–1947 POD KOMENDĄ BRYTYJSKĄ

10 sierpnia 1944 Brygada została podporządkowana Brytyjczykom i włączona do brytyjskiej 1 Dywizji Powietrznodesantowej gen. Urquharta.

„Najkrótszą drogą”. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941-1947

SAMODZIELNA BRYGADA SPADOCHRONOWA 1941–1947 DOWÓDCY BRYGADY:

GEN. BRYG. STANISŁAW SOSABOWSKI
(kwiecień 1940 - 9 grudnia 1944)

PPŁK DYPL. STANISŁAW JACHNIK
(9 grudnia 1944 - 14 marca 1945)

PŁK JAN OLIMPIUSZ KAMIŃSKI
(29 marca 1945 - 6 kwietnia 1945)

PPŁK ANTONI RAWICZ-SZCZERBO
(13 kwietnia 1945 – do rozwiązania)

■ SAMODZIELNA BRYGADA SPADOCHRONOWA 1941–1947

20
06

Transport 4 Dywizji z Francji do Wielkiej Brytanii. Formowanie Kanadyjskiej Brygady Strzelców.

15
08

Przemianowanie Brygady Kanadyjskiej na 4 Kadrową Brygadę Strzelców.

1940

SAMODZIELNA BRYGADA SPADOCHRONOWA 1941–1947

23
09

Naczelnny Wódz gen. Sikorski przemianował na wniosek płk. Stanisława Sosabowskiego 4 Brygadę Kadrową Strzelców na 1 Samodzielną Brygadę Spadochronową.

1941

„Najkrótszą drogą”. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941–1947

SAMODZIELNA BRYGADA SPADOCHRONOWA 1941–1947

15
06

W Cupar odbyła się uroczystość przekazania sztandaru wykonanego przez kobiety z okupowanej Warszawy. Matkami chrzestnymi zostały Zofia Kossak-Szczucka i Maria Kann.

15
06

Awans Stanisława Sosabowskiego na stopień generała brygady.

25
07

Dowództwo AK poprosiło o zrzut Brygady do Warszawy do pomocy w Powstaniu. Do zrzutu ostatecznie nie doszło.

1944

SAMODZIELNA BRYGADA SPADOCHRONOWA 1941–1947

LICZEBNOŚĆ

2200
ŻOŁNIERZY

150

PONAD 150 ŻOŁNIERZY Z BRYGADY
ZOSTAŁO CICHOCIEMNYMI.

W 1942 Brygadę wzmocniono byłymi jeń-
cami z obozów w ZSRS.
1 SBS w 1944 liczyła 2200 żołnierzy.

W ŁOCIE SZUMIĄ SPADOCHRONY... OPERACJA MARKET GARDEN

12
09

Odprawa 1 Brytyjskiej Dywizji Powietrznodesantowej i 1 SBS, podczas której wyznaczono im zadania: uchwycenie mostów w Arnhem i utworzenie przyczółka dla XXX Korpusu na prawym brzegu Renu.

17
09

Dzień "D" – rozpoczęcie operacji „Market Garden”. Polska Brygada Spadochronowa miała zostać zrzucona w trzecim rzucie 19 września.

1944

„Najkrótszą drogą”. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941-1947

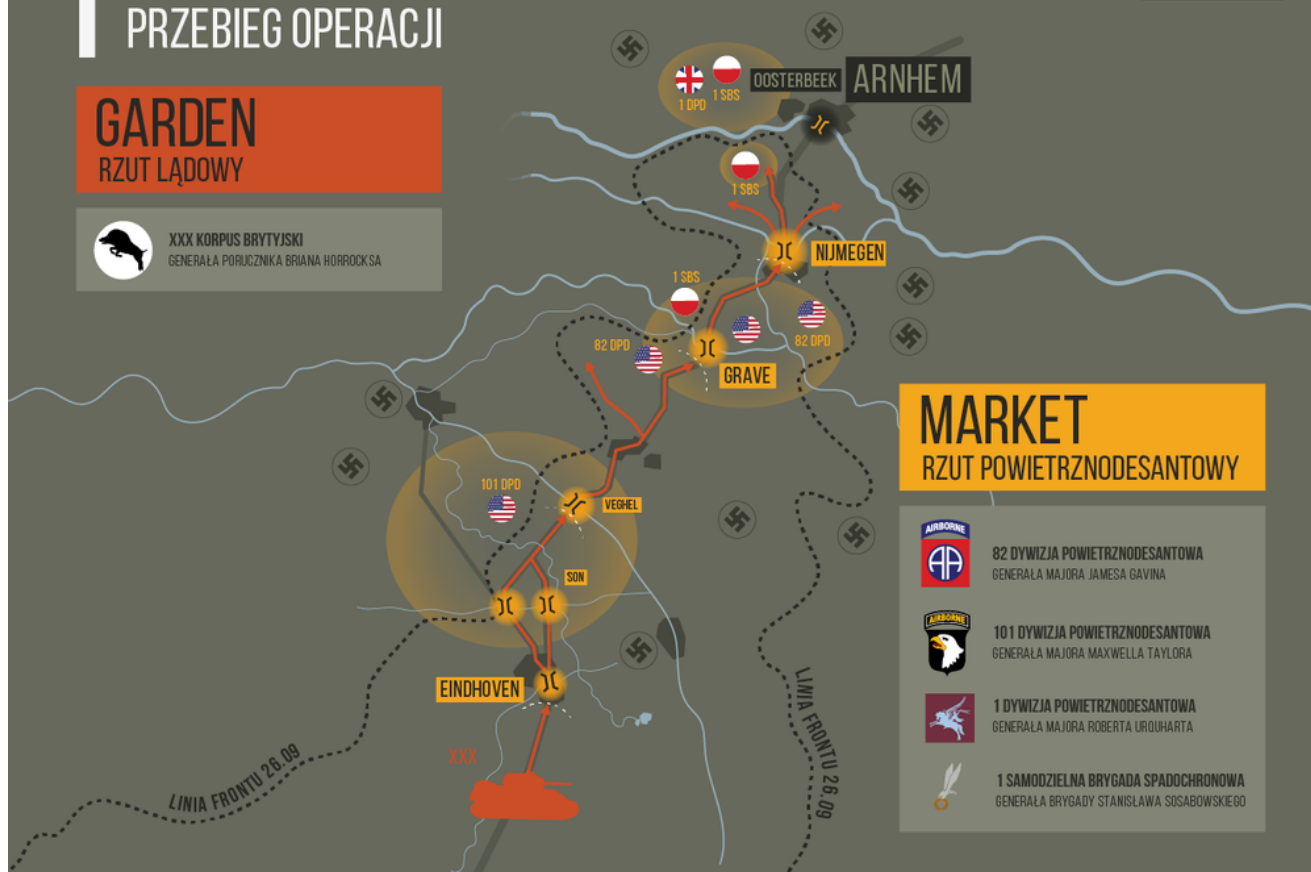
W ŁOCIE SZUMIĄ SPADOCHRONY... OPERACJA MARKET GARDEN" PRZEBIEG OPERACJI

GARDEN
RZUT LĄDOWY

XXX KORPUS BRYTYJSKI
GENERAŁA PORUCZNIKA BRIANA HORROCKSA

MARKET
RZUT POWIETRZNODESANTOWY

82 DYWIZJA POWIETRZNODESANTOWA
GENERAŁA MAJORA JAMESA GAVINA

101 DYWIZJA POWIETRZNODESANTOWA
GENERAŁA MAJORA MAXWELLA TAYLORA

1 DYWIZJA POWIETRZNODESANTOWA
GENERAŁA MAJORA ROBERTA URRUHARTA

1 SAMODZIELNA BRYGADA SPADOCHRONOWA
GENERAŁA BRYGADY STANISŁAWA SOSABOWSKIEGO

W ŁOCIE SZUMIĄ SPADOCHRONY... OPERACJA MARKET GARDEN

2
08

Sformowano 1 Aliancką Armię Powietrznodesantową, w skład której wszedł 1 Korpus Powietrzny z 1 Samodzielną Brygadą Spadochronową.

10
08

Brygada została podporządkowana Brytyjczykom i włączona do brytyjskiej 1 Dywizji Powietrznodesantowej ("Czerwone Diabły") gen. Urquharta.

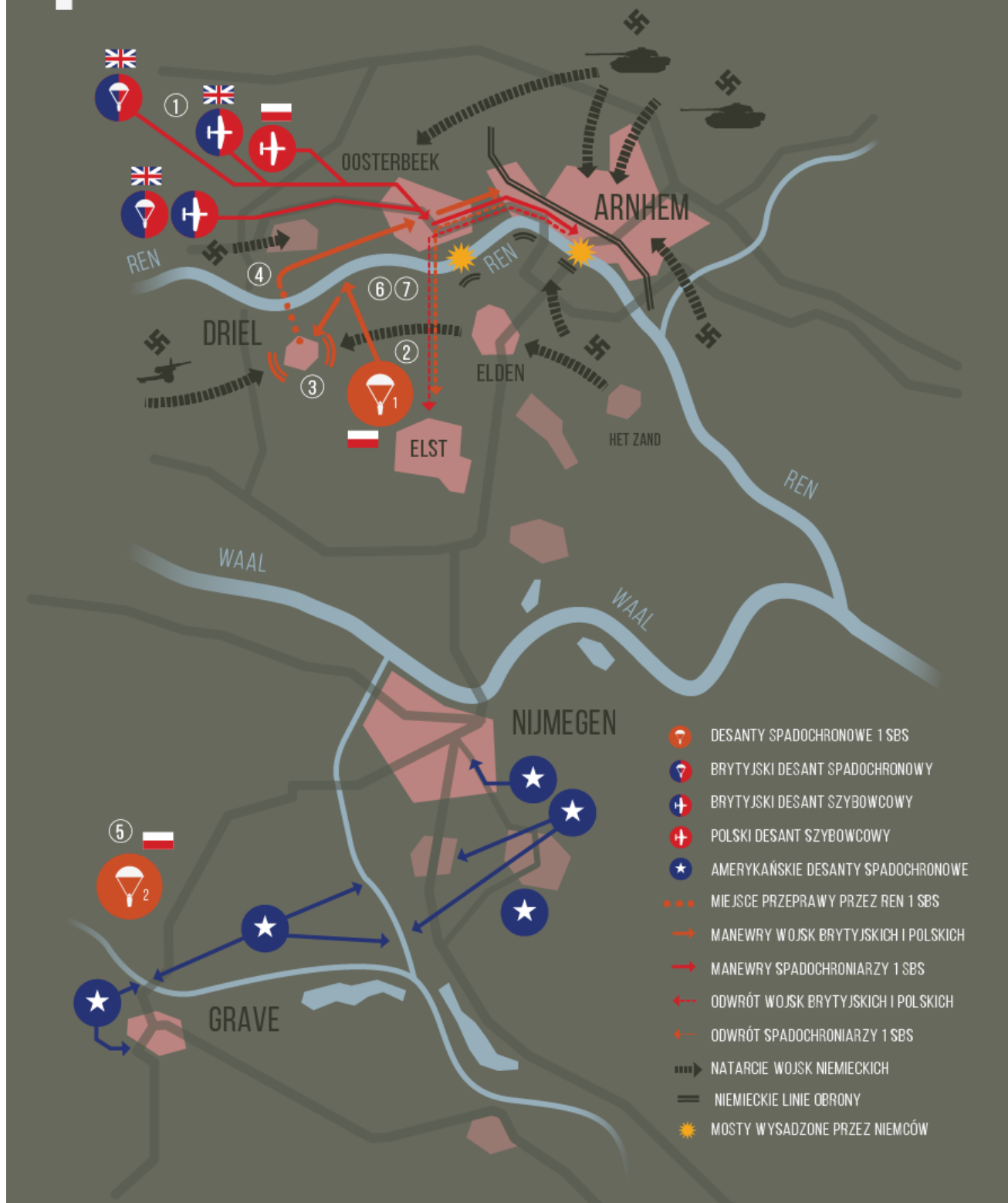
1944

W ŁOCIE SZUMIĄ SPADOCHRONY... OPERACJA MARKET GARDEN" DESANT

„Najkrótszą drogą”. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941-1947

W ŁOCIE SZUMIĄ SPADOCHRONY... BITWA O ARNHEM

„Najkrótszą drogą”. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941-1947

W ŁOCIE SZUMIĄ SPADOCHRONY... BITWA O ARNHEM

1 18–19.09

RZUT SZYBOWCOWY

Polska Brygada wyruszyła do operacji podzielną. Rzut szybowcowy z ciężkim sprzętem i działaniami ppanc lądował wspólnie z Czerwonymi Diabłami na prawym brzegu Renu w okolicy Oosterbeek 18 i 19 września.

2 21.09

RZUT SPADOCHRONOWY

Wskutek gęstej mgły nad Wielką Brytanią rzut spadochronowy razem z dowódcą lądował z kilkudniowym opóźnieniem. Polscy spadochroniarze zostali rzućni pod ogniem niemieckim na lewym brzegu Renu w okolicach Elst.

Zrzuceno ok. 1000 spadochroniarzy z ponad 1500 planowanych.

W trakcie zrzutu 41 samolotów zawróciło.

3

WALKI W DRIEL

Brak możliwości przeprawy i atak Niemców zmusił Brygadę do walk obronnych w Driel. Mimo braku sprzętu przygotowywano przeprawę na drugą stronę Renu na pomoc 1 DPD. Brygada zmuszona była walczyć z niemieckimi czołgami bez sprzętu ciężkiego.

22/23.09 23/24.09 4

PRÓBY PRZEPRAWY PRZEZ REN

23.09 5

RZUT POZOSTAŁEJ CZĘŚCI BRYGADY

25.09 6

POŁĄCZENIE SIŁ BRYGADY

25–26.09 7

OSŁONA ODWROTU BRYTYJCZYKÓW

Polscy spadochroniarze osłaniali odwrót resztek 1 DPD za Ren w ramach operacji „Berlin”.

SOSAB. GENERAL BRYGADY STANISŁAW SOSABOWSKI

„Najkrótszą drogą”. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941–1947

SOSAB. GENERAL BRYGADY STANISŁAW SOSABOWSKI

09

We wrześniu 1939 r. jako dowódca 21 Pułku Piechoty "Dzieci Warszawy" odznaczył się podczas obrony Warszawy.

1939

„Najkrótszą drogą”. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941-1947

SOSAB. GENERAL BRYGADY STANISŁAW SOSABOWSKI

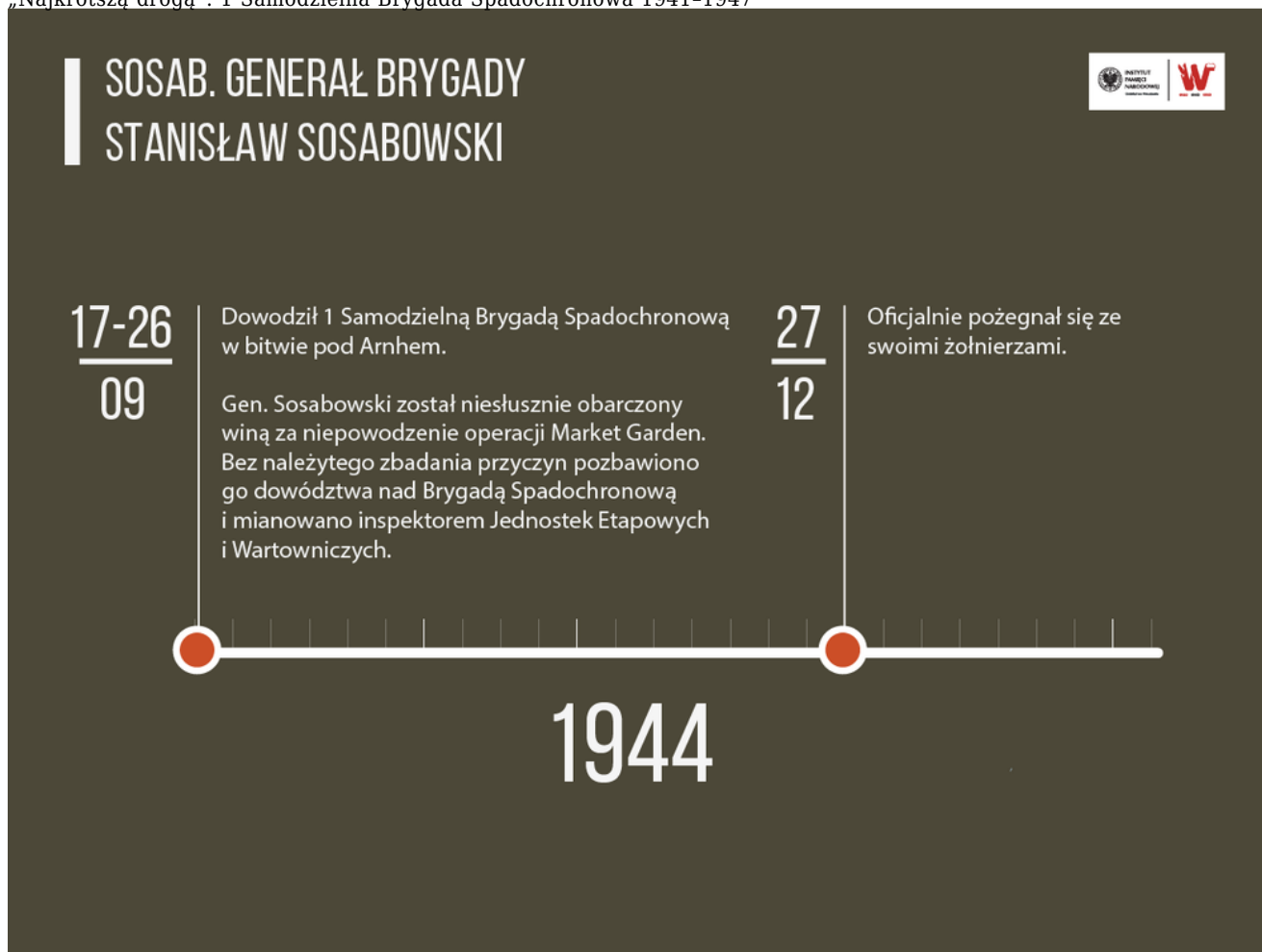

Po kapitulacji przedostał się do Francji, gdzie objął dowództwo nad piechotą dywizyjną najpierw 1 Dywizji Piechoty, a następnie 4 Dywizji Piechoty.

Po klęsce Francji przedostał się do Wielkiej Brytanii, gdzie stworzył i objął dowództwo nad 1 Samodzielną Brygadą Spadochronową.

1940

Pliki do pobrania

[„Najkrótszą drogą”. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa 1941-1947 - infografiki \(pdf, 27.64 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Do pobrania

Powiązane wiadomości

BIBLIOTECZKA
SZLAKÓW
NADZIEI

Piotr Chmielowiec

Najkrótszą drogą do kraju. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa

Najkrótszą drogą do kraju. 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa